

BEATA SKRZYDLEWSKA – WARSZAWA

**KONFERENCJA
„DOKUMENTOWANIE, OCHRONA I UPOWSZECHNIANIE
DZIEDZICTWA KULTURY MATERIALNEJ W POLSKICH MUZEACH
RELIGIJNYCH. TEORIA I PRAKTYKA”.
LUBLIN 16-17 LISTOPADA 2015 ROKU**

W dniach 16-17 listopada 2015 r. odbyła się w Lublinie konferencja *Dokumentowanie, ochrona i upowszechnianie dziedzictwa kultury materialnej w polskich muzeach religijnych. Teoria i praktyka*. Zorganizowana została w ramach cyklu muzealnego przez Ośrodek Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL we współpracy z Katedrą Muzeologii, Instytutem Filologii Klasycznej i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Katedrą Historii Sztuki Kościelnej i Muzealnictwa Instytutu Historii Sztuki KUL i Pracownią Konserwacji i Zabezpieczenia Zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej KUL. Patronat honorowy objęli Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej KUL mgr Barbara Zezula i Dyrektor Ośrodka ABMK – ks. dr hab. prof. KUL Waldemar Witold Żurek.

Po uroczystym przywitaniu gości i prelegentów przez organizatorów, głos przekazano prowadzącemu obrady ks. Markowi Rawickiemu, byłemu dyrektorowi Muzeum Archidiecezjalnego w Lublinie.

Jako pierwsza referat wygłosiła dr Beata Skrzydlewska reprezentująca Katedrę Muzeologii w Instytucie Filologii Klasycznej i Kulturoznawstwa UKSW w Warszawie. Temat jej wystąpienia brzmiał *Muzea religijne w Polsce. Problemy organizacyjne i prawne*. Zagadnienia zasygnalizowane w referacie zostały omówione w kontekście historycznym. Prelegentka podzieliła historię muzeów religijnych na cztery okresy, zaznaczając, że przed każdym z tych etapów stały inne problemy do rozwiązania. Początkowo pracowano nad ustalaniem modelu muzeum kościelnego i nad sposobem pozyskiwania obiektów, zastanawiano się także nad odpowiednimi miejscami przechowywania zbiorów i nad ich profesjonalną ekspozycją. Dużym problemem wymagającym rozstrzygnięcia był brak zapisów prawnych regulujących działalność muzeów kościelnych.

Podczas konferencji, jako drugi głos zabrał bp dr hab. Mariusz Leszczyński, twórca Muzeum Diecezjalnego w Zamościu. W swoim wystąpieniu *Troska*

o kościelne dobra kultury na przykładzie Muzeum Diecezjalnego w Zamościu, podzielił się przemyśleniami dotyczącymi okoliczności w jakich powoływano muzeum w Zamościu, a także przybliżył słuchaczom okoliczności pozyskiwania muzealiów i procesy opieki nad nimi.

Następnie ks. mgr Tomasz Grabowski, dyrektor Muzeum Diecezjalnego w Łomży w referacie *Muzeum Diecezjalne w Łomży. Historia i współczesność*, przybliżył historię i działalność jednego z najmłodszych muzeów, powstałego w 2012 roku. Ks. T. Grabowski jako dyrektor tej placówki przedstawił także problemy, z którymi zmagać się musi kierujący muzeum.

Po przerwie kolejny cykl wystąpień poświęcony był zagadnieniom oscylującym wokół problematyki muzeologicznej i wokół zagadnień związanych z ochroną dóbr kultury.

Wystąpienie prof. Bożeny Kuklińskiej z Katedry Historii Sztuki Kościelnej i Muzealnictwa Instytutu Historii Sztuki KUL nosiło tytuł *Zbiory kościoła mariackiego w Gdańsku*. Prelegentka omówiła pokrótce dzieje największej gdańskiej świątyni, odniosła się także do jej wyposażenia w okresie największej świetności. Najistotniejszym jednak zagadnieniem tego tematu było zwrócenie uwagi na muzealną funkcję wnętrza kościoła NMP w Gdańsku i na zjawisko wtórnego gromadzenia eksponatów należących przed II wojną światową do kościoła.

Kolejny referat *Ochrona zabytków sztuki luteranckiej na przykładzie kościoła św. Jana w Gdańsku* poświęcony był również jednej ze świątyń miasta Gdańska. Zaprezentował go mgr Tomasz Pieńkowski z Lublina. Prelegent przypomniał, że średniowieczny kościół św. Jana wkrótce po wprowadzeniu reformacji stał się na czterysta lat jedną z luteranckich świątyń parafialnych Gdańska. Po II wojnie światowej ze względu na zniszczenia nie przywrócono w nim kultu, a jego wyposażenie o wysokiej randze artystycznej uległo rozproszeniu. Dopiero w ostatnich latach zabytkowi przywrócono dawną świetność.

Mgr Jolanta Wasilewska z Pracowni Konserwacji i Zabezpieczenia Zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej KUL, chcąc zwrócić uwagę muzealników na zabezpieczanie zbiorów i uwrażliwić na kwestie ochrony omówiła *Przegląd opraw książkowych od średniowiecza do XX wieku*.

Jako ostatni głos tego dnia zabrał prof. Piotr Majewski, dyrektor Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, reprezentujący także Katedrę Muzeologii Instytutu Filologii Klasycznej i Kulturoznawstwa UKSW w Warszawie. Wystąpienie: *Próba diagnozy najważniejszych problemów polskiego muzealnictwa* miało charakter podsumowujący. Omówiona została pokrótce Strategia Rozwoju Muzealnictwa a także zasadność podejmowanych prób stworzenia bazy danych, jako źródła kompleksowej wiedzy o stanie muzealnictwa w Polsce.

Zwieńczeniem tego dnia było zwiedzanie muzeów religijnych Lublina. B. Skrzydlewska i ks. M. Sawicki oprowadzili uczestników konferencji po Muzeum w Wieży przy Kościele Rektoralnym p.w. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej (pobrygidzkowskim), Muzeum Metropolitalnym Seminarium Duchownego, a także zaprezentowano zbiory rzemiosła artystycznego w Kaplicy Akustycznej Archikatedry Lubelskiej.

Dzień drugi konferencji ogniskował się w całości na zagadnieniach praktycznych. Referat wygłoszony przez Macieja Niepogodzińskiego z Fundacji Zero Barrier w Warszawie: *Muzea bez barier – szansą nie tylko dla niepełnosprawnych*, poświęcony był sposobom przystosowania muzeów dla osób niepełnosprawnych. Fakt, że w Polsce mieszka 4,7 mln osób niepełnosprawnych, co stanowi 12,2% ludności kraju, powinien zachęcić do działania kierowników muzeów do podejmowania prób przystosowania tych placówek dla osób niepełnosprawnych.

Kolejne referaty poruszały zagadnienia konserwatorskie. Ich celem było zwrócenie uwagi przez konserwatorów zabytków pracownikom muzeów na złożoną strukturę obiektu, na jego budowę techniczną i technologiczną i podanie sposobów jak – na miarę kompetencji – zabezpieczyć muzealia przed zniszczeniem.

Iwona Kasiura z Pracowni Konserwacji i Zabezpieczenia Zbiorów, Biblioteki Uniwersyteckiej KUL, w wystąpieniu *Ochrona i konserwacja zabytkowych zbiorów w Bibliotece Uniwersyteckiej KUL* analizowała sposoby zabezpieczania zbiorów piśmiennictwa. Kontynuacją tego wystąpienia była prezentacja przez panię: Jolantę Wasilewską, Iwonę Kasiurę i Urszulę Szymańską tematu *Ochrona księgozbioru w praktyce*, wypowiedź ta zobrazowana została pokazem obiektów o różnym stanie zachowania.

O ochronie malarstwa i rzeźby mówiły Małgorzata Podgórska-Makał, konserwator dzieł sztuki z Lublina, (referat: *Profilaktyka i konserwacja zbiorów malarstkich*) i Maryla Serafinowicz, z Działu Konserwacji i Renowacji, Muzeum Wsi Lubelskiej (referat: *Rzeźba – profilaktyka – ekspozycja*).

Mgr Mirosław Rolla z Działu Muzealiów w Państwowym Muzeum na Majdanku w Lublinie, zaprezentował metalowe obiekty wymagające konserwacji, które zestawił z przedmiotami po zabiegach konserwatorskich, prezentację tę poprzedził referatem *Profilaktyka i konserwacja zbiorów metalowych*.

Jako ostatni głos zabrał Zbigniew Nestorowicz, Prezes Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. W wystąpieniu *Profilaktyka, gromadzenie, przechowywanie i konserwacja zbiorów numizmatycznych*, przestrzegał przed niewłaściwie pojętą troską o zbiory, zwracając szczególną uwagę na prawidłowe przechowywanie zespołów numizmatycznych.

Wydarzeniami towarzyszącymi konferencji były wystawy, przygotowane przez pracowników Biblioteki KUL. Pierwsza z nich *Biblioteka przed stuleciem istnienia, wystawa fotografii współczesnych i archiwalnych ze zbiorów BU KUL* oraz *Wystawa obiektów i dokumentacji fotograficznej prac konserwatorskich wykonanych w Pracowni Konserwacji BU KUL, oraz efekty pracy introligatorów Biblioteki Uniwersyteckiej KUL*.